

FIN: 'Aantoonbaar maatschappelijke schade'

'Effecten aftopping giftenaftrek te negatief'

FIN: schade veel groter dan belastingopbrengsten

Door: Redactie DDB

23-02-2023

Fiscaliteit Nieuws

Op grond van een eerste peiling stelt de FIN dat de maatschappelijke schade van de aftopping van de giftenaftrek 'vele malen groter is' dan de potentiële opbrengst in de vorm van extra belastinginkomsten.

Dit blijkt uit een inventarisatie van de FIN, de branchevereniging van fondsen en foundations, die in het bezit is van de redactie DDB. Gezien het grote maatschappelijke belang is de FIN gestart met een onderzoek op basis van gesprekken met personen uit de getroffen doelgroep, medewerkers van vermogensfondsen en goede doelen, juristen en (fiscale) adviseurs. Met het oog op de privacy en de fiscale rechtspositie zijn alle voorbeelden geanonimiseerd.

Waar gaat het over? In het Belastingplan 2023 is de aftrekbaarheid van periodieke giften aan ANBI's beperkt. Het gaat om een maximum van € 250.000 per jaar per belastingplichtige en de eventuele fiscale partner samen. De maatregel heeft geleid tot een storm van protest en ongeloof in de sector. Er geldt overigens een uitzondering voor periodieke giften die op 4 oktober 2022 om 16:00 uur reeds zijn aangegaan. Deze zijn tot 2027 nog volledig aftrekbaar.

Zeven casussen

In haar eerste inventarisatie presenteert de FIN zeven casussen. Er is gekeken naar grote donateurs die zich voor meerdere jaren committeren aan giften, een recent opgericht vermogensfonds, een vermogensfonds in opbouw, aandeelhouders van persoonlijke houdster-BV's, een ANBI gericht op instandhouding van monumenten, fondsenwervende goede doelen en naar de schenking van een omvangrijk bedrijf aan een ANBI.

Bij grote donateurs peilde de FIN dat de giften bij culturele ANBI's met minstens 40% zullen dalen. Schade voor de filantropie: minimaal € 59 mln op jaarbasis. Plannen en overeenkomsten in de maak worden *on-hold* gezet. 'De doelgroep voelt zich ten onrechte afgeschilderd als belastingontduikers en fraudeurs door dezelfde overheid die hen een aantal jaren terug opriep om op grote schaal te geven om de bezuinigingen van de overheid te compenseren.'

Gewekte verwachtingen

Een schrijnende casus betreft een vermogensfonds in opbouw dat afhankelijk is van giften van enkele grote donateurs. De giften dienen voor de opbouw van het fonds en voor lopende donaties, vooral aan universiteiten. Na afkondiging van de belastingmaatregel hebben de donateurs laten weten de donaties vooralsnog te beëindigen. Aan sommige universiteiten was reeds begonnen met voorbereidende werkzaamheden. Er waren immers verwachtingen gewekt.

Daarbij was sprake van een grote variatie aan maatschappelijke thema's. Te denken valt aan het omgaan met nieuwe technische ontwikkelingen, internationaal juridische kwesties alsook sociologische en culturele ontwikkelingen in de samenleving. Deze schenkingen gaan voorlopig niet door. Het gaat daarbij om een bedrag van meer dan € 20 mln, wat leidt tot aanzienlijke maatschappelijke schade. En dit zijn nog slechts twee van de zeven casussen.

‘Arbitrair en onevenwichting’

Ook fiscaal adviseurs hebben kritiek op de maatregel. Het *Weekblad Fiscaalrecht* noemde de aftopping van de giftenaftrek eind vorig jaar ‘arbitrair en onevenwichtig’. En de brancheorganisatie van belastingadviseurs, NOB, is blijkens haar website ook negatief over de aftopping. ‘Bij het maken van de afweging om deze maatregel in te voeren is de doelstelling – om veeljarige giften en de betrokkenheid van gevers te stimuleren – niet naar voren gekomen.’

De FIN vraagt staatssecretaris Van Rij de maatregel terug te draaien ‘gezien de onevenredige schade voor de sector, die in geen verhouding staat tot de besparing voor de Rijksbegroting’. Met andere woorden: de onbeperkte aftrekbaarheid van periodieke giften aan ANBI’s in stand te laten conform de aangenomen motie Essers in de Eerste Kamer die daartoe oproept indien de negatieve gevolgen te groot zijn.

Aanpassen of terugdraaien

Bij de parlementaire behandeling van de maatregel heeft de Eerste Kamer eind vorig jaar met de motie Essers (CDA) de regering opgedragen om de negatieve gevolgen van deze maatregel te inventariseren. Mochten deze effecten te negatief zijn, heeft de staatssecretaris Van Rij (Fiscaliteit en Belastingdienst) volgens de FIN toegezegd om de maatregel aan te passen of terug te draaien in het Belastingplan 2024.

Tot slot: het is de FIN gebleken dat veel grote giften afkomstig zijn uit Box 2. Thans geldt een fiscale regel dat een schenking uit Box 2 altijd eerst een privé-opname is. Deze regel heeft onbedoeld negatieve effecten bij grote schenkingen. Deze maatregelen gaan namelijk in tegen het overheidsbeleid om schenken aan algemeen nut te stimuleren. De FIN vraagt staatssecretaris van Rij om schenkingen uit Box 2 rechtstreeks mogelijk te maken.

Maatschappelijke schade

Het schenken van een heel bedrijf aan een ANBI, waardoor het geheel ten dienste staat aan het maatschappelijk nut, is volgens de FIN economisch onmogelijk gemaakt. Daarmee is ‘een goede manier van vermogensoverdracht en vermindering van de vermogensongelijkheid in Nederland afgesneden’. De FIN zegt een geval te kennen waarbij de plannen voor de schenkingen van een bedrijf met een waarde van € 400 mln aan een ANBI niet meer doorgaan.